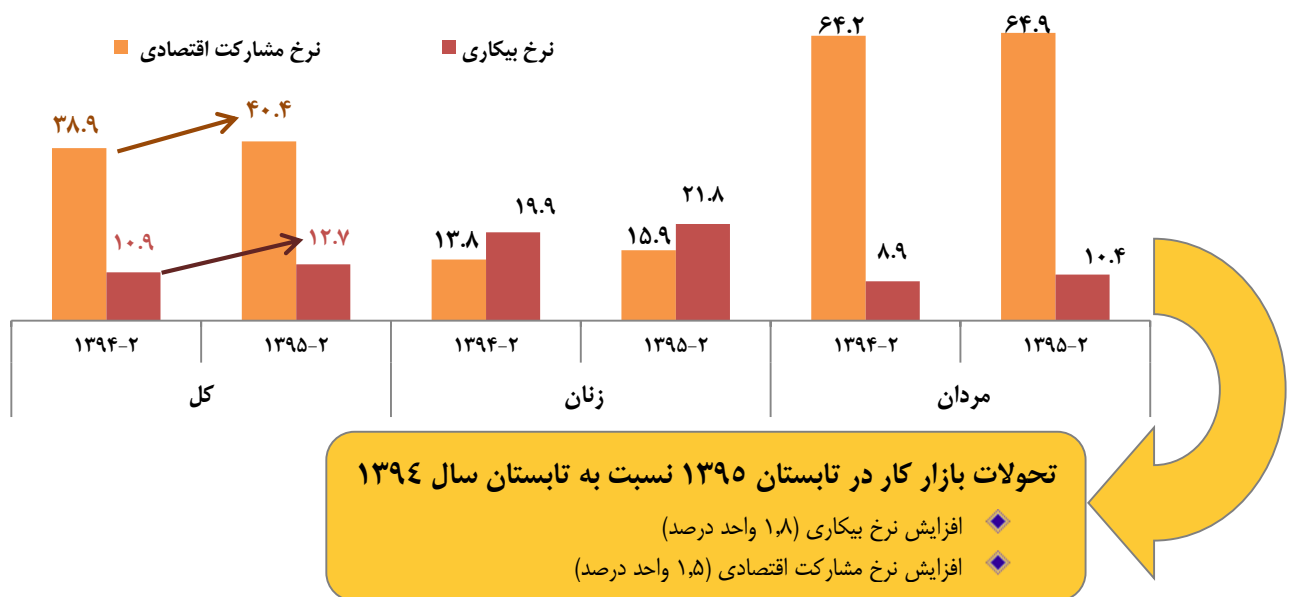

مروری بر آخرین تحولات بازار کار

شاخص های نیروی کار در کشور

- نرخ مشارکت اقتصادی (نسبت جمعیت فعال به کل جمعیت ده ساله و بیشتر) با ۱,۵ واحد درصد افزایش نسبت به تابستان ۱۳۹۴ به حدود ۴۰,۴ درصد در تابستان ۱۳۹۵ رسیده است (نمودار ۱).
- جمعیت فعال کشور از حدود ۲۵,۱۳۹ هزار نفر در تابستان ۱۳۹۴، به حدود ۲۶,۳۶۹ هزار نفر در تابستان ۱۳۹۵ رسیده است (رشد ۵ درصدی جمعیت فعال معادل ۱۲۳۰ نفر - جدول ۱).
- تقریباً معادل ۴۹ درصد افرادی که طی یک سال منتهی به تابستان ۱۳۹۵ وارد جمعیت فعال کشور شده اند (حدود ۶۰۲ هزار نفر) به جمعیت بیکار جامعه افزوده شده است (جدول ۱).
- تعداد بیکاران کشور با سرعت بیشتری نسبت به تعداد شاغلان در حال افزایش است (رشد ۲۲ درصدی جمعیت بیکار در تابستان ۱۳۹۵ نسبت به فصل مشابه سال قبل در کنار رشد ۲,۸ درصدی جمعیت شاغل در این مدت - جدول ۱).
- نرخ بیکاری (نسبت جمعیت بیکار به جمعیت فعال ده ساله و بیشتر) با ۱,۸ واحد درصد افزایش نسبت به تابستان ۱۳۹۵ به حدود ۱۲,۷ درصد در تابستان ۱۳۹۵ رسیده است (نمودار ۱).
- اگرچه زنان، بیش از ۶۱ درصد افرادی را تشکیل می دهند که طی یکسال منتهی به تابستان ۱۳۹۵ به جمعیت فعال کشور افزوده شده اند، اما نرخ بیکاری آنها نسبت به فصل مشابه سال قبل بیش از مردان افزایش یافته است (نرخ بیکاری ۲۱,۸ درصدی زنان و رشد ۱,۹ واحد درصدی نسبت به تابستان سال قبل - نمودار ۱)

نمودار ۱- نرخ بیکاری و نرخ مشارکت اقتصادی تابستان ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ - درصد

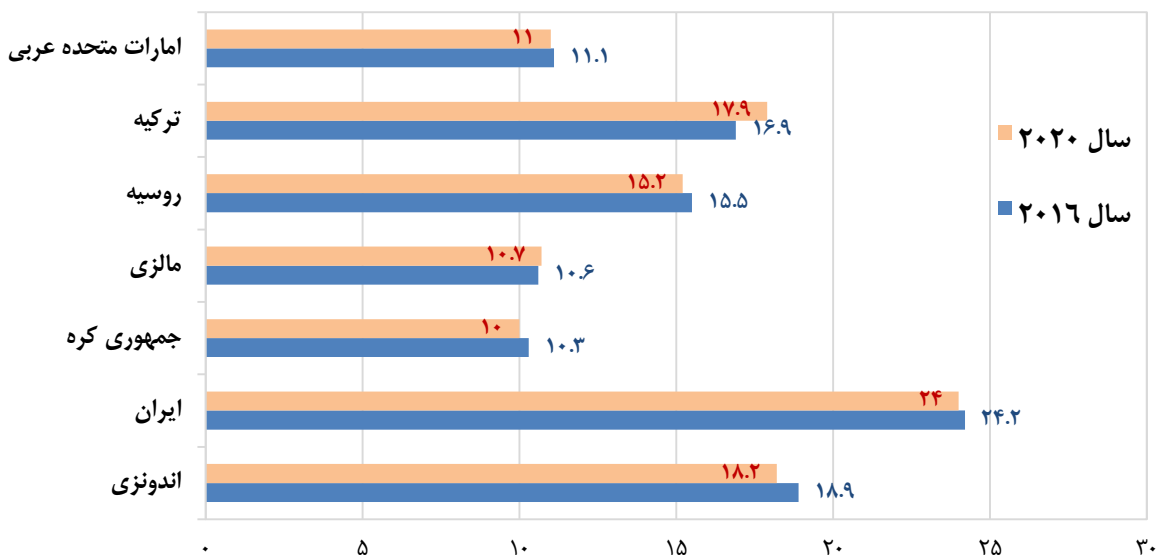
جدول ۱- مقایسه اشتغال و بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کشور

تغییر	تابستان ۹۵		تابستان ۹۴		شرح
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
جمعیت ده ساله و بیشتر	۶۴۵،۱۴۸	۱.۱	۶۴۶،۲۴۸،۰۴	۶۵،۲۶۹،۹۵۲	
جمعیت فعال	۱،۲۳۰،۰۱۲	۴.۹	۲۵،۱۳۹،۰۴۹	۲۶،۳۶۹،۰۶۱	
جمعیت شاغل	۶۲۸،۰۱۶	۲.۸	۲۲،۴۰۳،۶۳۰	۲۳،۰۳۱،۶۴۶	
جمعیت بیکار	۶۰۱،۹۹۶	۲۲	۲،۷۳۵،۴۱۹	۳،۳۳۷،۴۱۵	

منبع داده ها: مرکز آمار ایران

- متوسط نرخ بیکاری جهان (شامل کشورهای عضو بانک جهانی) در ماه های هفتم تا نهم ۲۰۱۶ (تقریباً معادل با تابستان ۱۳۹۵) در بازه ۶،۵ تا ۶،۶ بوده است. بر اساس آمار بانک جهانی، تنها کشورهای اسپانیا، کرواسی، تونس، کشورهای جنوب صحرای آفریقا و آفریقای جنوبی نرخ بیکاری بیش از ایران در تابستان ۱۳۹۵ (معادل ۱۲،۷ درصد) داشته اند.
- نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله در تابستان سال ۱۳۹۵، معادل ۳۰،۲ درصد بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۴،۵ واحد درصد افزایش یافته است. این نرخ در مقایسه با بسیاری از کشورهای جهان رقم قابل توجهی محسوب می شود. سازمان جهانی کار نرخ بیکاری این گروه سنی را برای کشور ایران در سال ۲۰۱۶ معادل ۲۴،۲ درصد برآورد کرده است که پیش بینی می شود در سال ۲۰۲۰ به ۲۴ درصد برسد (نمودار ۲)

نمودار ۲- نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله در کشورهای منتخب

منبع: سازمان جهانی کار

معاونت بررسی های اقتصادی

- در تابستان ۱۳۹۵، اشتغال بخش کشاورزی و خدمات کشور هر یک ۳٫۸ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش یافته است. تغییرات اشتغال بخش صنعت در این مدت قابل توجه نبوده و حدود ۰٫۶ درصد برآورد شده است (جدول ۲).
- مهمترین عامل افزایش ۶۲۸ هزار نفری تعداد شاغلان در تابستان ۱۳۹۵ در مقایسه با تابستان ۱۳۹۴، جذب ۴۱۸ هزار نفر شاغل در بخش خدمات کشور در این مدت بوده که ۶۷ درصد تعداد کل اشتغال اضافه شده را در بر می گیرد.
- با افزایش تعداد نیروی کار بخش های کشاورزی و خدمات، ترکیب اشتغال کشور در تابستان ۱۳۹۵ تا حدی نسبت به تابستان سال ۱۳۹۴ تغییر کرده است. سهم بخش کشاورزی از اشتغال کشور با ۰٫۲ واحد درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۱۹٫۴ و سهم بخش خدمات با ۰٫۵ واحد درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۴۹٫۱ درصد در تابستان ۱۳۹۵ رسیده است. سهم بخش صنعت از اشتغال کشور در فصل دوم سال جاری ۰٫۷ واحد درصد کاهش یافته و به ۳۱٫۵ درصد رسیده است.

جدول ۲- اشتغال به تفکیک بخش های عمده اقتصادی کشور

بخش ها	تابستان ۹۴		تابستان ۹۵		تغییرات	
	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد (نفر)	تعداد (درصد) (واحد درصد)
کشاورزی	۴,۲۹۶,۲۵۴	۱۹.۲	۴,۴۵۹,۸۳۲	۱۹.۴	۱۶۳,۵۷۸	۳.۸
صنعت	۷,۲۱۴,۰۵۳	۳۲.۲	۷,۲۵۶,۹۳۵	۳۱.۵	۴۲,۸۸۲	-۰.۷
خدمات	۱۰,۸۹۱,۴۳۱	۴۸.۶	۱۱,۳۰۹,۵۸۲	۴۹.۱	۴۱۸,۱۵۱	۳.۸

منبع: مرکز آمار ایران

شاخص های نیروی کار در استان تهران

- در تابستان سال ۱۳۹۵ بر خلاف تابستان سال قبل، نرخ بیکاری و درصد مشارکت اقتصادی در استان تهران بیش از کل کشور بوده است. اگرچه درصد مشارکت اقتصادی در استان تهران طی یک ساله منتهی به تابستان ۱۳۹۵ حدود ۳٫۵ واحد درصد افزایش یافته، اما نرخ بیکاری استان هم نسبت به فصل مشابه سال قبل ۴٫۱ واحد درصد افزایش پیدا کرده است (جدول ۳).
- آخرین اطلاعاتی که از نرخ بیکاری جوانان ۲۴-۱۵ ساله در استان تهران در دسترس است، مربوط به سال ۱۳۹۴ و معادل ۱۹ درصد می باشد. نرخ بیکاری این گروه سنی در کل کشور طی سال مذکور معادل ۲۶٫۱ درصد بوده است.

جدول ۳- مقایسه نرخ بیکاری و مشارکت اقتصادی در استان تهران و کل کشور

شاخص	تابستان ۹۴	تابستان ۹۵	تغییرات (واحد درصد)
استان تهران	نرخ بیکاری	۹.۲	۱۳.۳
	نرخ مشارکت اقتصادی	۳۷.۷	۴۱.۲
کل کشور	نرخ بیکاری	۱۰.۹	۱۲.۷
	نرخ مشارکت اقتصادی	۳۸.۹	۴۰.۴

منبع: مرکز آمار ایران

تصویر آینده شاخص های نیروی کار

- بر اساس مصوبه کمیسیون تلفیق مجلس در مورد لایحه برنامه ششم توسعه مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۲۷، نرخ بیکاری کشور در سال ۱۳۹۵ معادل ۱۲,۶ درصد برآورد شده و پیش بینی می شود طبق این مصوبه در سال ۱۴۰۰ به ۸,۶ درصد برسد. این در حالی است که سازمان جهانی کار نرخ بیکاری ایران را در سال ۲۰۱۶ برای جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر معادل ۱۰,۵ درصد برآورد کرده و پیش بینی می کند در سال ۲۰۲۰ تنها ۰,۲ واحد درصد کاهش یابد و به ۱۰,۳ درصد برسد.
- در مصوبه مذکور، متوسط رشد اشتغال کشور طی سال های ۱۴۰۰-۱۳۹۶ معادل ۳,۹ درصد در نظر گرفته شده است. البته شایان ذکر است بر اساس آمارهای مرکز آمار ایران، اشتغال کشور طی پنج سال گذشته (۱۳۹۴-۱۳۹۰) به طور متوسط سالانه ۱,۷ درصد رشد کرده و رقم در نظر گرفته شده برای متوسط رشد اشتغال کشور تا سال ۱۴۰۰ دور از انتظار به نظر می رسد. بر اساس پیش بینی های سازمان جهانی کار نیز اشتغال کشور طی سال های ۲۰۲۰-۲۰۱۶ به طور متوسط سالانه ۱,۲ درصد رشد خواهد کرد.
- بر اساس برآوردهای سازمان جهانی کار، در سال ۲۰۲۰ از سهم بخش کشاورزی در اشتغال کشور کاسته شده و به سهم بخش های صنعت و خدمات افزوده می شود. این سازمان پیش بینی می کند سهم بخش خدمات ایران در اشتغال کشور در سال مذکور به ۵۰,۲ درصد و سهم بخش صنعت به ۳۴,۱ درصد برسد.

منابع

- <http://data.worldbank.org/data-catalog/global-economic-monitor>
- <http://ilo.org/global/statistics-and-databases/lang--en/index.htm>
- <https://www.amar.org.ir/>
- <http://www.parliran.ir/>